

Eko potatis

Nr 4 – Maj 2008

Ogräsåtgärder i ekopotatisen

Före sättning använder sig en del odlare av kupfräs. Det är ett bra sätt att snabbt få upp värmen i marken samt att man får en bra sönderdelning av eventuella kokor som annars kan vara problem vid upptagning. Förutom den positiva effekten med höjd jordtemperatur och att jorden blir lucker och porös kan den ibland bli alltför uttorkad. Därför är det viktigt att börja fräsningen så snart som möjligt på våren. Detsamma gäller om man på andra sätt kupar upp jorden före sättning.

Om kammarna blir alltför porösa får sättknölen mindre och ojämn fuktighet vilket ger varierande och lägre groningshastighet. Detta åtgärdas genom att låta kammen tryckas till. Exempelvis fungerar rullhackans stjärnhjul eller att en liknande tryckrulle monteras på sättaren. De flesta sättare har monterade kupaggregat. Målet med kampackningen är att jorden runt sättknölen trycks till och knölen får bättre groningsbetingelser. Plantorna kommer upp i en tillplattad och avdragen kam viket dels ger djupare knöletablering samt mer med jord till efterföljande kupningar. Kupfräsen kan användas på stenfria marker fram till att blasten börjar växa. Pinnarna i själva raden monteras då bort.

En väl genomförd ogräsbearbetning är mycket viktig för den ekologiska potatisodlingen. Det är inte bara en effekt på ogräsförekomsten utan genom att jorden luckras ökas syresättningen vilket stimulerar mineraliseringen av näringsämnen. Den mekaniska bearbetningen bryter också kapilläerna och hindrar vattenavdunstningen. Vanliga kupaggregat, nätharvar och

långfingerharvar som körs i kombination eller var för sig ofta ett fullgott resultat. För bästa resultat bör körningarna upprepas flera gånger under odlingsäsongens början. Fältet bör kupas direkt eller i nära anslutning till sättningen. Blir första kupningen fördröjd är det risk att jorden hinner bli hård och kupaggregatet

Riklig förekomst av frögräs i potatis (dån, plister, pilört och mälla).
Foto: Katarina Holstmark

Bilden visar en hel del kvickrot. För att klara ogrässituationen i fältet bör det kupas flera gånger med rullhacka eller s.k. turbo kup. Bilden är tagen den 3 juli. Foto: Åsa Rölin

Samma fält där kvickroten nu tagit helt överhand. Avkastningen blev här 14 ton. Bilden är tagen 13 september. Foto: Åsa Rölin

Einböck Rullhacka. Foto: Biljeholm AB. Rullhackan som även kallas Turbo kup har två gäsfotsskär på S-pinne per radmellanrum. Hackan har markdrivna justerbara stjärnhjul som rycker upp ogräset, luckrar och rör om i jorden. Rullhackan (turbohackan) körs med bra resultat både före och efter uppkomst. Den har också bra effekt på kvickrot.

Bilden visar en mycket lyckad ekologisk odling där de mekaniska bearbetningarna med Turbo kup givit perfekt ogräsresultat. Observera de rejäla drillarna, radavståndet är 85 cm. Avkastningen blev i denna odling 32 ton. Foto: Åsa Rölin

följer sättdrillen fel. För att få så snabb och jämn uppkomst som möjligt kan drillens kammar dras ned efter sättning så kommer skotten snabbare upp.

Alltför intensiv bearbetning mellan och i raderna kan störa rotutveckling och knölbildning, vilket kan ge en viss skördeminskning.

Vid mycket frögräs är flera körningar ett måste, att kombinera harvning med kup är ett bra alternativ. Ogräsåtgärderna måste komma in i tidigare skede t.ex. med 1–2 nätharvningar innan potatisplantans uppkomst. Lagom avstånd mellan varje bearbetning är ca 10 dagar fram till slutkuping, då är ogräsen tillräckligt små och känsliga för störning.

Landet runt, hur är läget?

Några axplock från en rundringning den 19–20 maj från norr till söder, utan ambition att vara heltäckande. På Önnestadsgymnasiet utanför Kristianstad odlas Ovatio och Bengt Engström blev klar med sättning den 25 april, vilket är normalt eller något sent. Efter sättning är det kupat två gånger med en Ekma potatiskup och i slutet av veckan kommer kuporna harvas ned och då kommer potatisen strax komma upp. Det är torrt, det har inte regnat på en månad och bevattning är i gång i flera andra grödor. På Gotland hoppas Frans Brozen bli klar med sättning denna vecka, liksom flera odlare runtomkring. Färskpotatis,

Minerva, Solist och Timo började sättas redan 9 mars. I de tidigaste vävtäckta kan man hitta 4 cm stora knölar. Förutsättningarna för vårbruk har varit skapligt bra. På de tyngre jordarna har det varit lite problem att få bra struktur vid stensträngläggning då det varit torrt i ytan och blött på djupet. Princess blir den arealmässigt största sorten i år. Frans ökar inte arealen men totalt sett blir det nog en ökning av arealen på Gotland. Utanför Gävle har Ola Fredlund, satt en tredjedel, bl.a. de tidiga sorterna innan det kom 30 mm regn och snö i helgen. Men idag tisdag är sättningen igång för fullt igen. Det är normal tid för sättning och Ola tycker inte det är värt att chansa med att sätta allt för tidigt eftersom det brukar kunna komma kalla perioder i maj. Satina och Sava är huvudsorter. I Övertorneå ligger det fortfarande kvar snöhögar, men det har inte varit mycket tjäle. Just nu är det kallt, men det är ingen fara. När värmen kommer går det snabbt. Normalt brukar potatisen sättas i månadsskiftet maj/juni. Det har gått bra även vid sättning den 10 juni berättar Nils-Erik Swan i Övertorneå som odlat KRAV potatis så länge som KRAV har funnits.

Efterfrågan på KRAV potatis som industriråvara ökar

Gården partihandel AB i Skara har tagit över ”potatisfabriken” som tidigare ägdes av Scan. Man kan fortfarande ta emot, kulor, överstort eller frånrens med hyfsad kvalitet. Potatisen blir råvara till ekologisk pyttipanna och till flis som används som ingrediens i färska produkter.

Tel.nr 0511-231 95.

Nyhetsbrevet Ekopotatis ges ut av Jordbruksverket i samarbete med Hushållningssällskapet i Värmland.

Prenumeration på Ekopotatis är gratis. För att få brevet via e-post, anmäl dig på <www.sjv.se> (välj prenumerera i vänstermenyn). Nyhetsbrevet finns även på Jordbruksverkets webbplats <www.sjv.se/ekopotatis>

Odlare med mer än ett hektar ekologisk potatisodling kan få brevet i pappersversion. Anmäl intresse till Hushållningssällskapet i Värmland, adress se nedan.

Ansvarig Jordbruksverket:
Katarina Holstmark, Jordbruksverket, Skara
tfn 0501-60 58 61, e-post: katarina.holstmark@sjv.se

Redaktör:
Åsa Rölin, Hushållningssällskapet i Värmland
tfn 054-54 56 00, e-post: asa.rolin@hush.se

Detta material har delvis finansierats med EU-medel

